

Wprowadzenie

Szanowni Czytelnicy, oddajemy w Państwa ręce kolejne, trzecie już wydanie publikacji „Fundacje i stowarzyszenia. Współpraca organizacji pozarządowych z administracją publiczną”, uaktualnione o przepisy prawne, jakie weszły w życie od czasu poprzedniego wydania. Na łamach książki opisujemy m.in. nowe ustalenia prawne związane z:

- 1) rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 17.8.2016 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań (Dz.U. z 2016 r. poz. 1300) – które obowiązuje od 1.9.2016 r.,
- 2) ustawą z 5.8.2015 r. o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy o fundacjach (Dz.U. z 2015 r. poz. 1339) – która obowiązuje od 24.9.2015 r.,
- 3) ustawą z 25.9.2015 r. o zmianie ustawy – Prawo o stowarzyszeniach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r. poz. 1923) – która obowiązuje od 20.5.2015 r.

Rozporządzenie z 17.8.2016 r. wprowadza nowe wzory oferty oraz umowy dotyczących realizacji zadań publicznych, które obowiązują w wypadku tzw. regrantingu, czyli zlecenia przez operatora projektu (organizację, która otrzymuje od samorządu środki finansowe na realizację projektu) wykonania tego projektu tzw. realizatorom projektu (innym organizacjom, którym zostaną przekazane wyżej wymienione środki finansowe i które zajmą się bezpośrednio przeprowadzeniem działań projektu).

Nowelizacja ustawy o działalności pożytku publicznego z 5.8.2015 r.:

- 1) wprowadza nowe obszary i mechanizmy współpracy finansowej i pozafinansowej między sektorem a administracją publiczną,
- 2) reguluje zasady podzlecania zadań publicznych w formie regrantingu, polegającego na przekazaniu otrzymanej przez organizację pozarządową dotacji za zgodą organu samorządowego innym stowarzyszeniom i fundacjom celem realizacji zadania publicznego (regranting prawnie dopuszczalny jest od 2010 r., ale dopiero w tej nowelizacji doprecyzowano zapisy, które pozwolą na prowadzenie regrantingu przez organy administracji publicznej),
- 3) wprowadza nowe obowiązki dla administracji publicznej w zakresie powoływania i współpracy z radami pożytku publicznego oraz uchwalania programów współpracy z trzecim sektorem (rocznych i wieloletnich),
- 4) doprecyzowują zasady odpłatnej działalności pożytku publicznego oraz realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe.

Nowelizacja ustawy – Prawo o stowarzyszeniach z 25.9.2015 r.:

- 1) zmienia tryb i procedury zakładania i działalności stowarzyszeń zwykłych i rejestrowych na terenie naszego kraju,

- 2) reguluje zasady powoływania i funkcjonowania oddziałów terenowych stowarzyszeń rejestrowych; stowarzyszenia zwykle z kolei uzyskają od 1.1.2017 r. nową możliwość przekształcania się, za zgodą swoich członków w stowarzyszenia rejestrowe,
- 3) zmienia zasady rejestracji stowarzyszeń w KRS,
- 4) dodaje możliwość wynagradzania członków zarządu stowarzyszeń,
- 5) daje możliwość stowarzyszeniom zwykłym pozyskiwanie dotacji.

Niniejsza książka została przygotowana celem zaprezentowania różnych aspektów funkcjonowania trzeciego sektora (stowarzyszeń i fundacji) w kontekście współpracy z instytucjami publicznymi działającymi na szczeblu centralnym, regionalnym i lokalnym. Współpraca taka jest coraz częściej podejmowana nie tylko na obszarze realizacji obowiązków nałożonych ustawą o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, lecz także podczas rozwiązywania palących problemów społecznych występujących na terenie działania instytucji i organizacji, podnoszenia standardów pracy, rozwoju infrastruktury, wzajemnej wymiany doświadczeń, czy też realizacji partnerskich inicjatyw o skali międzynarodowej.

W pierwszym rozdziale naszej publikacji prezentujemy uwarunkowania prawne i formalne dotyczące powoływania stowarzyszeń i fundacji oraz procedury rejestracji organizacji pozarządowych w Krajowym Rejestrze Sądowym. Czytelnik dowie się m.in., w jaki sposób stowarzyszenie lub fundacja może uzyskać status organizacji pożytku publicznego oraz jakie prawa i obowiązki wynikają z posiadania statusu OPP, jak można utracić status oraz jakie procedury obowiązują podczas likwidacji stowarzyszenia lub fundacji.

Rozdział drugi przedstawia m.in. sposób efektywnego prowadzenia działalności bieżącej (operacyjnej) stowarzyszeń i fundacji, metody pozyskiwania lokalu na biuro organizacji, zdobywania wyposażenia niezbędnego do działań administracyjnych, zasady zatrudniania pracowników i angażowania wolontariuszy do współpracy. Pokazujemy również, jak zaplanować strategię rozwoju organizacji, opracować budżet na kolejne lata funkcjonowania. W rozdziale opisane zostały także zasady sprawozdawczości obowiązujące wszystkie organizacje pozarządowe oraz zagadnienia dotyczące ewentualnych kontroli zewnętrznych w NGO.

W rozdziale trzecim prezentujemy przegląd podstawowych źródeł finansowania wewnętrznego i zewnętrznego, z których mogą korzystać organizacje pozarządowe. Na łamach rozdziału zostały m.in. omówione zagadnienia dotyczące: prowadzenia zbiorów publicznych, działalności odpłatnej pożytku publicznego, działalności gospodarczej stowarzyszeń i fundacji, kampanii pozyskiwania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych, uwarunkowania prawne dotyczące przekazywania na rzecz NGO zapisów i spadków oraz nawiązek sądowych, zasady zaciągania kredytów na działalność statutową i administracyjną.

W rozdziale czwartym czytelnik zapozna się z procedurami i zasadami obowiązującymi podczas konkursów dotacyjnych, wymogami odnośnie do prawidłowego przygotowania kompletnej dokumentacji aplikacyjnej oraz konstrukcją merytoryczną i finansową projektów społecznych i inwestycyjnych, które mają realne szanse na pozyskanie dofinansowania zewnętrznego. Opisujemy również podstawowe zagadnienia dotyczące realizacji projektu: zarządzania, monitoringu i ewaluacji.

Rozdział piąty zawiera treści dotyczące współpracy sektora pozarządowego z organami administracji publicznej, a w tym podstawy prawne i formy współpracy, tryb zlecania realizacji zadań publicznych i inicjatyw lokalnych, zakres podpisywanych umów, zasady rozliczeń oraz sprawozdawczości.

Rozdział szósty dotyczy współpracy stowarzyszeń i fundacji z innymi podmiotami, w tym sponsorami firmowymi i indywidualnymi oraz partnerami zewnętrznymi krajowymi i międzynarodowymi (inne organizacje, instytucje i firmy). Poruszane są tu również zagadnienia związane z realizacją projektów społecznych i inwestycyjnych oraz wielostronnych przedsięwzięć partnerskich.

W rozdziale siódmym została przedstawiona specyfika funkcjonowania stowarzyszeń i fundacji prowadzących swoją działalność statutową na obszarach: pomocy społecznej, oświaty, kultury i sztuki oraz kultury fizycznej i sportu. Prezentujemy zarówno uwarunkowania prawne właściwe dla poszczególnych obszarów, jak i przykładowe źródła finansowania działalności statutowej.

Życzymy Państwu owocnej lektury i satysfakcjonującej współpracy międzysektorowej.

Robert Barański